

## **Abstrakt**

Tato diplomová práce se zabývá tématem mezinárodní a evropské právní úpravy dočasné ochrany, zejména pak v souvislosti s použitím tohoto institutu v případě současné situace hromadného přílivu vysídlených osob z Ukrajiny. Nejprve se práce věnuje pozici dočasné ochrany v mezinárodním právu a jejímu vztahu k Úmluvě o právním postavení uprchlíků jako nejdůležitějšímu závaznému dokumentu v této oblasti. Druhá kapitola pak podrobněji zkoumá evropskou úpravu institutu, jehož režim je upraven směrnicí o dočasné ochraně z roku 2001. Mimo analýzy samotného obsahu směrnice věnuje práce pozornost i historickému kontextu jejího vzniku a zjišťuje, proč nebyla v prvních dvaceti letech své existence členskými státy Unie použita. Tato zjištění ve třetí kapitole srovnává s okolnostmi hromadného přílivu osob z válkou postižené Ukrajiny a vymezuje několik rozdílů, kterými se současná situace oproti těm předešlým liší a které nakonec vedly k použití tohoto dvě dekády starého nástroje.

Režim dočasné ochrany, aktivovaný napříč Evropskou unií na počátku března 2022, dále diplomová práce podrobně zkoumá. Nejprve věnuje pozornost okruhu vysídlených osob a rozdíly mezi členskými státy Unie v jeho vymezení, důvodech pro individuální vyloučení z poskytování dočasné ochrany a možnosti podat opravný prostředek proti takovému vyloučení. V rámci podrobné analýzy poukazuje na problematické body v národních legislativách, které představují zúžení rozsahu dočasné ochrany oproti rozsahu předpokládaného unijní úpravou. Zabývá se také právy vysídlených osob, které jim na základě směrnice o dočasné ochraně přísluší, pozoruje vztahy mezi jednotlivými socioekonomickými právy a trendy v přístupu států k jejich poskytování. Věnuje se i změně v přístupu k solidaritě mezi členskými státy.

Nakonec rozebírá možná východiska, která se v současnosti pro vysídlené osoby nabízí. Práce se zabývá případnými podmínkami repatriace, které by zvýšily pravděpodobnost bezpečného a trvalého návratu; identifikuje ale i potřebu poskytnutí jiných trvalých řešení, která porovnává a vymezuje výhody a nevýhody možných zvažovaných postupů.